

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.022.03.2021

Pan
Anatol Borowik
Prezes Zakładu Mięsnego „KABO”
A. Borowik, W. Karpieszuk sp. j.
ul. Łąkowa 6, 16-070 Choroszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/060 – Internacjonalizacja małych i średnich przedsiębiorstw

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Mięсны "KABO" A. Borowik, W. Karpieszuk sp. j. ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anatol Borowik, Prezes Spółki od 4 lutego 1992 r. (dalej: „Prezes”)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania podejmowane w związku z realizacją Projektu współfinansowanego z POPW w ramach działania 1.2 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji Projektu
Okres objęty kontrolą	Od złożenia przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie w ramach konkursu Internacjonalizacja MŚP do dnia zakończenia kontroli ² , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Jarocki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/137/2021 z 6 października 2021 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: „KABO” lub „Spółka”

² 18 listopada 2021 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Projekt pn. „Przygotowanie do wdrożenia modelu biznesowego internacjonalizacji firmy Kabo”⁵ Spółka zrealizowała zgodnie z Harmonogramem rzeczowo-finansowym, wszystkie zaplanowane zadania zostały wykonane, a poniesione wydatki spełniały wymogi kwalifikowalności. KABO osiągnęła wszystkie pięć wskaźników produktu oraz wszystkie sześć wskaźników rezultatu. Wybór wykonawców został przeprowadzony z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji. Utrzymane zostały efekty Projektu w okresie trwałości oraz zachowano wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu. Spółka terminowo i prawidłowo przedkładała Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości⁶ wnioski o płatność oraz prowadziła sprawozdawczość dotyczącą trwałości Projektu.

Do zakończenia kontroli NIK Spółce nie udało się jednak prowadzić regularnej sprzedaży swoich produktów na czterech z pięciu rynków wskazanych w Projekcie jako docelowe, a kwota przychodów na piątym rynku stanowiła nieznaczną część przychodów Spółki z zagranicy.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- niewywiązania się z obowiązku terminowego przekazania do PARP wypełnionych list sprawdzających poprawność zastosowania właściwej procedury określającej sposób wyboru wykonawcy,
- nie w pełni właściwego informowania opinii publicznej o uzyskanym dofinansowaniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w związku z realizacją Projektu współfinansowanego z POPW w ramach działania 1.2 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia

Opis stanu faktycznego

1.1. Przed realizacją Projektu Spółka nie prowadziła żadnych działań związanych z wejściem na rynki Szwecji, Irlandii, Węgier, Czech oraz Słowacji wskazanych jako docelowe w modelu biznesowym internacjonalizacji Spółki. Prezes wyjaśnił, że: *Sprzedaż na rynki zagraniczne była możliwa od 2006 roku, kiedy oddany został do użytku nowy zakład (...). Nie mogliśmy sprzedawać towarów w Rosji, Białorusi i na Ukrainie, ponieważ nie mamy uprawnień eksportowych na te kraje. Pozostawało więc szukanie nowych rynków zbytu w obrębie Unii Europejskiej. Pierwsze nasze zagraniczne kontakty rozpoczęły się w 2007 roku od handlu z Litwą i Estonią. W 2014 roku rozpoczęliśmy sprzedaż towarów na Anglię. Wszystkie kontakty handlowe, jakie w tym czasie posiadaliśmy, były oparte na kontaktach towarzyskich. Sposób poszukiwania kontrahentów w sposób sformalizowany był dla nas nieznanym. Jedynie co czyniliśmy, to rozsyłaliśmy maile do różnych kontrahentów (...). Stąd decyzja nauczania się posługiwania się narzędziami profesjonalnymi.*

(akta kontroli str. 37, 840-841)

1.2 Spółka realizowała Projekt na podstawie umowy⁷ zawartej z PARP 27 września 2017 r. Wskazano w niej całkowitą wartość Projektu 578.650,0 zł, całkowitą wartość wydatków kwalifikowalnych na poziomie 474.000,0 zł oraz dofinansowanie w wysokości nie większej niż 379.200,0 zł i nieprzekraczające 80% kwoty poniesionych wydatków kwalifikowalnych stanowiące pomoc de minimis. Ponadto w Umowie określono okres kwalifikowalności wydatków Projektu od 16 maja 2017 r. do 29 czerwca 2019 r. (akta kontroli str. 2-33)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej „Projekt”.

⁶ Dalej „PARP”.

⁷ Umowa nr POPW.01.02.00-20-0012/17-00 o dofinansowanie Projektu nr POPW.01.02.00-20-0012/17 „Przygotowanie do wdrożenia modelu biznesowego internacjonalizacji firmy Kabo” w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014–2020 Osi Priorytetowej I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Działania 1.2 Internacjonalizacja MŚP. Zwana dalej: „Umowa”.

We wniosku o dofinansowanie Projektu⁸, stanowiącym załącznik nr 1 do Umowy, określono m.in:

- okres realizacji Projektu od 1 stycznia 2018 r. do 29 czerwca 2019 r.,
- zobowiązanie Spółki do wniesienia wkładu własnego w wysokości 94.800,0 zł,
- cel Projektu, tj. Wdrożenie modelu biznesowego internacjonalizacji firmy KABO i zwiększenie aktywności gospodarczej przedsiębiorstwa na rynkach międzynarodowych,
- uzasadnienie Projektu w którym KABO wskazała, że bieżący stan przedsiębiorstwa jest stabilny, ale Spółka w celu swojego dalszego rozwoju, musi poszukiwać nowych odbiorców i partnerów, zwiększać sprzedaż oraz dywersyfikować rynki zbytu,
- wizję Spółki po przeprowadzeniu zakładanych w Umowie zadań, tj. osiągnięcie gotowości do rozpoczęcia regularnej sprzedaży swoich produktów na rynkach docelowych,
- wizję Spółki po osiągnięciu wskazanych w Umowie wskaźników rezultatu, tj. prowadzenie regularnej sprzedaży swoich produktów w. Szwecji, Irlandii, Węgrzech, Czechach oraz Słowacji. (akta kontroli str. 34-137)

W okresie realizacji Projektu postanowienia Umowy były zmieniane dwukrotnie. W pierwszym przypadku z wnioskiem o zmianę wystąpiła Spółka⁹, który następnie został zaakceptowany przez PARP¹⁰. Zmiany wprowadzone Aneksem nr 1 z 3 lipca 2019 r. związane były z różnicą pomiędzy kosztami usług zaplanowanymi a ceną za wykonanie zamówienia zawartą w ofercie wyłonionej w procedurze wyboru wykonawcy usług i obejmowały:

- przesunięcia wydatków między zadaniami i kategoriami kosztów,
- zmianę terminów realizacji zadania nr 2¹¹ oraz zadania nr 5¹². (akta kontroli str. 138-172)

W drugim przypadku Umowa została zmieniona z inicjatywy PARP¹³ w związku z koniecznością skorygowania oczywistych omyłek w Harmonogramie rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik nr 2 do Umowy. Aneksem nr 2 z 13 grudnia 2019 r.:

- dokonano zmiany kwoty dofinansowania w zadaniu nr 4¹⁴ (podróże służbowe trzech osób uczestniczących w realizacji Projektu) z 7.471,51 zł na 7.471,50 zł,
- zmieniono kwoty dofinansowania w zadaniu nr 5 (wyszukiwanie, selekcja a następnie nawiązanie kontaktów z partnerami zagranicznymi) z 15.968,49 zł na 15.968,50 zł,
- dokonano zmiany wydatków w ramach kategorii kosztów: [1] Usługi doradcze związane z przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego: wydatki ogółem z 496.920,00 zł na 483.219,02 zł, wydatki kwalifikowalne z 404.000,00 zł na 398.760,62 zł, dofinansowanie z 323.200,00 zł na 319.008,49 zł; [2] Udział w zagranicznych targach, wystawach lub misjach handlowych: wydatki ogółem z 58.360,00 zł na 72.060,98 zł, wydatki kwalifikowalne z 51.000,00 zł na 56.239,38 zł, dofinansowanie z 40.800,00 zł na 44.991,51 zł.

Zmiany Umowy nie wpłynęły na efekty Projektu zakładane we wniosku o dofinansowanie. (akta kontroli str. 173-204)

Realizacja Projektu odbyła się zgodnie z Umową. Wszystkie zaplanowane zadania zostały zrealizowane, tj.: [1] Opracowanie modelu biznesowego internacjonalizacji przedsiębiorstwa; [2] Koszty usług doradczych – usługi w zakresie: budowy kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalnoprawnego umożliwiającego wejście na dany rynek zagraniczny (doradztwo w zakresie pozyskania agentów handlowych, umieszczenia ofert na portalach aukcyjnych i branżowych), projektowania logotypów i koncepcji wizerunku firmy,

⁸ Wniosek nr POPW.01.02.00-20-0012/17.

⁹ Pismo Spółki w sprawie wprowadzenia zmian do Umowy z 27 maja 2019 r. złożone za pośrednictwem systemu SL2014.

¹⁰ Pismo PARP nr DIP.ADM.512.1.42.2018.AŚ(1) PW-35284(MT) z 7 czerwca 2019 r.

¹¹ Zadanie nr 2 – Koszty usług doradczych.

¹² Zadanie nr 5 – Koszty usług doradczych związanych z wyszukiwaniem, selekcją a następnie nawiązaniem kontaktów z partnerami zagranicznymi.

¹³ Pismo PARP nr DIP.ADM.512.1.42.2018.AŚ(5) PW-53994 AZ z 27 listopada 2019 r.

¹⁴ Zadanie nr 4 – Udział w targach Food & Hospitality Ireland 2018 (13.09.2018, Irlandia).

przygotowania planu szczegółowej kampanii promocyjnej, zaprojektowania strony internetowej Spółki, zaprojektowania katalogu firmowego; [3] Udział w misji na targi SIRHA Budapest 2018 (7–9 lutego 2018 r., Węgry); [4] Udział w targach Food & Hospitality Ireland 2018 (13 września 2018 r., Irlandia); [5] Koszty usług doradczych związanych z wyszukiwaniem, selekcją a następnie nawiązaniem kontaktów z partnerami zagranicznymi – usługi dotyczące pośredników (dystrybutorów, hurtowników) z sektora FMCG¹⁵ na rynkach Szwecji, Irlandii, Węgier, Czech oraz Słowacji; [6] Koszty usług doradczych związanych z wyszukiwaniem, selekcją a następnie nawiązaniem kontaktów z partnerami zagranicznymi – usługi dotyczące sieci handlowych na rynkach docelowych.

W realizacji Projektu nie wystąpiły opóźnienia, Projekt został zrealizowany w terminie wskazanym w Umowie, tj. do 29 czerwca 2019 r. (akta kontroli str. 9-204, 429-447)

KABO została objęta jedną kontrolą PARP. Przeprowadzono ją w dniach 28–29 sierpnia 2019 r. Jak wskazano w zawiadomieniu o kontroli¹⁶, jej celem było sprawdzenie czy Projekt był realizowany zgodnie z postanowieniami Umowy, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, wydatki faktycznie poniesione, a cele Projektu i wskaźniki określone Umową osiągnięte. Ponadto kontrola obejmowała weryfikację zgodności Projektu i poniesionych wydatków z przepisami prawa krajowego i wspólnotowego. Wyniki kontroli zostały udokumentowane w informacji pokontrolnej z 12 września 2019 r. W toku kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń (nieprawidłowości). (akta kontroli str. 205-214)

1.3 W okresie realizacji Projektu Spółka złożyła 10 wniosków o płatność¹⁷. Analiza dokumentacji wydatków wskazanych we wnioskach o płatność wykazała, że poniesione wydatki dotyczyły opracowania modelu biznesowego internacjonalizacji przedsiębiorstwa, usług doradczych związanych z przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego i udziału w targach oraz spełniały warunki kwalifikowalności określone w Podrozdziale 6.2 Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020¹⁸, tj.: [1] zostały rzeczywiście poniesione; [2] były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego; [3] były zgodne z Programem Operacyjnym Polska Wschodnia i Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014–2020; [4] zostały uwzględnione w budżecie Projektu; [5] zostały poniesione zgodnie z postanowieniami Umowy; [6] były niezbędne do realizacji celów Projektu; [7] zostały należycie udokumentowane. (akta kontroli str. 217-447)

Wszystkie wydatki wykazane w złożonych wnioskach o płatność zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków określonym w Umowie, tj. od 16 maja 2017 r. do 29 czerwca 2019 r. (akta kontroli str. 15, 217-447)

Zgodnie z postanowieniami Umowy, zakładane kwoty wydatków kształtowały się na poziomie: ogółem 578.650,0 zł, kwalifikowalne 474.000,0 zł oraz dofinansowanie 379.200,0 zł. Rzeczywiste wydatki Spółki na realizację Projektu wyniosły natomiast łącznie 594.803,0 zł, przy czym 474.000,0 zł to wydatki kwalifikowalne, w tym dofinansowanie 379.200,0 zł. Stanowiły one zatem 102,8% kwoty ogółem oraz 100% wydatków kwalifikowalnych i dofinansowania określonych w Umowie. (akta kontroli str. 14-15, 440)

W odniesieniu do poszczególnych zadań określonych w Umowie, wykorzystanie środków kształtowało się w sposób następujący:

- Opracowanie modelu biznesowego internacjonalizacji przedsiębiorstwa (zadanie 1) – realizacja 100%,
- Koszty usług doradczych (zadanie 2) – realizacja 100,7%,
- Udział w misji na targi SIRHA Budapest 2018 (zadanie 3) – realizacja 100%,
- Udział w targach Food & Hospitality Ireland 2018 (zadanie 4) – realizacja 100%,

¹⁵ Fast Moving Consumer Goods – określenie dóbr szybkozbywalnych, do których należą m.in. produkty spożywcze.

¹⁶ Pismo nr DK.SK2.512.7.48.2019.AI(1) z 30 lipca 2019 r.

¹⁷ 19 stycznia 2018 r., 30 stycznia 2018 r., 30 kwietnia 2018 r., 31 lipca 2018 r., 31 października 2018 r., 23 listopada 2018 r., 8 stycznia 2019 r., 1 marca 2019 r., 7 maja 2019 r., 28 czerwca 2019 r.

¹⁸ Dalej „Wytoczne w zakresie kwalifikowalności”.

- Koszty usług doradczych związanych z wyszukiwaniem, selekcją a następnie nawiązaniem kontaktów z partnerami zagranicznymi (zadanie 5) – realizacja 91,7%,
- Koszty usług doradczych związanych z wyszukiwaniem, selekcją a następnie nawiązaniem kontaktów z partnerami zagranicznymi (zadanie 6) – realizacja 108,3%,
(akta kontroli str. 435-440)

Analiza wszystkich 10 wniosków o płatność wykazała, że prawidłowo wykazywano w nich wydatki poniesione w ramach Projektu, a dowody księgowo dotyczyły usług zaplanowanych do realizacji oraz opłacone zgodnie z potwierdzeniami wykonania przelewów. Załączone do wniosków o płatność faktury oraz rozliczenia delegacji zostały oznaczone w sposób umożliwiający ich przypisanie określonym pozycjom w Harmonogramie rzeczowo-finansowym oraz eliminujący możliwość rozliczania danego wydatku w ramach innego projektu. Opisy dowodów księgowych zawierały m.in.: [1] nr dowodu, którego dotyczył opis; [2] nazwę Programu; [3] nr Umowy; [4] wskazanie odpowiedniej pozycji Harmonogramu rzeczowo-finansowego, którego dotyczył dowód; [5] kwotę dowodu, w tym wskazanie wartości wydatków kwalifikowalnych; [6] potwierdzenie, że dokument został sprawdzony pod względem formalnym i merytorycznym; [7] oświadczenie o poniesieniu wydatku zgodnie z zasadą konkurencyjności; [8] podpisy osób sporządzających i zatwierdzających opis dokumentu wraz z datami.
(akta kontroli str. 217-447)

1.4 W ramach realizacji Projektu przeprowadzono dwa postępowania na realizację zadań określonych w Umowie. W pierwszym z nich zastosowano procedurę rozeznania rynku określoną w rozdziale 6.5.1 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności¹⁹. Z kolei drugie z postępowań przeprowadzono zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w rozdziale 6.5.2 ww. wytycznych²⁰.

Pierwsze postępowanie dotyczyło opracowania finalnego modelu biznesowego internacjonalizacji (MBI) Spółki. Zapytanie ofertowe zostało upublicznione przez KABO 2 maja 2017 r. poprzez wysłanie zapytania ofertowego do trzech potencjalnych wykonawców oraz opublikowanie tego zapytania na stronie internetowej²¹ Spółki. Ofertę spełniającą warunki określone w zapytaniu oraz zawierającą oświadczenia o braku powiązań kapitałowych lub osobowych z KABO złożyły dwa podmioty. Zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny ofert²² wybrano ofertę na kwotę 19.000,0 zł netto. Wynik postępowania udokumentowano protokołem oceny ofert z 10 maja 2017 r. Umowę z wybranym wykonawcą zawarto 16 maja 2017 r. Opracowany model biznesowy internacjonalizacji przedsiębiorstwa został przekazany Spółce 30 czerwca 2017 r.
(akta kontroli str. 518-610)

Drugie z przeprowadzonych postępowań obejmowało usługi doradcze oraz organizację targów. Analiza zamówienia wykazała m.in., że:

- KABO prawidłowo określiła wartość zamówienia, tj. dokonała zsumowania usług w ramach realizowanego Projektu, przy uwzględnieniu kryteriów tożsamości przedmiotowej, czasowej oraz podmiotowej,
- zapytanie ofertowe²³ zostało upublicznione przez Spółkę 13 września 2017 r. na stronie internetowej²⁴ PARP, a termin składania ofert określono na 20 września 2017 r.,
- upublicznione zapytanie ofertowe zawierało wszystkie wymagane elementy określone w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności,
- opis przedmiotu zamówienia nie odnosił się do określonego wyrobu, źródła, znaków towarowych, patentów lub specyficznego pochodzenia, a Spółka zastosowała nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień²⁵,

¹⁹ Wytyczne w zakresie kwalifikowalności z 19 września 2016 r. (obowiązujące od 14 października 2016 r. do 22 sierpnia 2017 r.).

²⁰ Wytyczne w zakresie kwalifikowalności z 19 lipca 2017 r. (obowiązujące od 23 sierpnia 2017 r. do 8 września 2019 r.).

²¹ <http://old.kabo.com.pl/?cat=38#top>, <http://old.kabo.com.pl/wp-content/uploads/2017/05/zapytanie-ofertowe.pdf>.

²² Cena – waga 50%, maksymalnie 50 punktów oraz termin realizacji zamówienia – waga 50%, maksymalnie 50 punktów.

²³ Nr POPW 1/2017.

²⁴ https://isi1420.parp.gov.pl/public/wyswietl_zapytania_ofertowe, ID ogłoszenia: 7787.

²⁵ Rozporządzenie (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3).

- ustalone przez Spółkę kryteria oceny i sposób przyznawania punktacji obejmowały cenę (waga 80%, maksymalnie 80 punktów) i warunki płatności (waga 20%, maksymalnie 20 punktów), a w zapytaniu ofertowym wskazano, że za najkorzystniejszą zostanie uznana oferta, która poprzez zsumowanie punktów uzyskanych w poszczególnych kryteriach uzyskała największą liczbę punktów,
- postępowania udokumentowane zostało pisemnym protokołem z 21 września 2017 r.,
- Spółka upubliczniła informację o wyniku postępowania²⁶,
- przedmiot wybranej oferty był tożsamy z przedmiotem zamówienia oraz zakresem wniosku o dofinansowanie,
- KABO wybrała najkorzystniejszą ofertę zgodną z opisem przedmiotu zamówienia oraz podpisała umowę²⁷ z wykonawcą spełniającym warunki udziału w postępowaniu w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny, a w zawartej umowie nie dokonano istotnych zmian jej postanowień w stosunku do treści oferty,
- wybrany wykonawca złożył formularz ofertowy wraz z wymaganym oświadczeniem o braku powiązań osobowych lub kapitałowych z KABO,
- do protokołu postępowania o udzielenie zamówienia Spółka załączyła oświadczenie Prezesa, jako osoby wykonującej w jej imieniu czynności związane z procedurą wyboru wykonawcy, o braku powiązań osobowych lub kapitałowych z podmiotami, które złożyły oferty w ramach zapytania. (akta kontroli str. 619-686, 695-701)

Stosownie do postanowień § 16 ust. 2 Umowy, Spółka opracowała i przekazała do PARP r. dwie listy sprawdzające poprawność zastosowania właściwej procedury wyboru wykonawcy. W obydwu przypadkach dokonała jednak tego nieterminowo, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 611-618, 687-694)

1.5 Zgodnie z Umową w Projekcie zaplanowano pięć wskaźników produktu, których realizacja kształtowała się na następującym poziomie:

- liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1) – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 przedsiębiorstwo – zrealizowano w 100,0%,
- liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2) – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 przedsiębiorstwo – zrealizowano w 100,0%,
- liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 szt. – zrealizowano w 100,0%,
- liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 szt. – zrealizowano w 100,0%,
- inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI 6) – osiągnięta wartość wskaźnika: 215.603,0 zł (108,1%).

(akta kontroli str. 41, 430)

Realizacja Projektu przyczyniła się również do osiągnięcia wszystkich sześciu wskaźników rezultatu, tj.:

- liczba przygotowanych do wdrożenia modeli biznesowych internacjonalizacji – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 szt. (realizacja w 100,0%),
- liczba nowych rynków (krajów), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów – osiągnięta wartość wskaźnika: 5 szt. (realizacja w 100,0%),
- liczba zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych – osiągnięta wartość wskaźnika: 2 szt. (realizacja w 100,0%),

²⁶ Na stronie internetowej: https://isi1420.parp.gov.pl/public/wyswietl_zapytania_ofertowe, ID ogłoszenia: 8118.

²⁷ Umowa z 2 stycznia 2018 r.

- liczba wszczętych negocjacji handlowych z potencjalnymi kontrahentami zagranicznymi²⁸ – osiągnięta wartość wskaźnika: 20 szt. (realizacja w 100,0%),
- liczba projektów wzorniczych zrealizowanych w związku z przygotowaniem produktów do sprzedaży zagranicznej – osiągnięta wartość wskaźnika: 3 szt. (realizacja w 100,0%),
- liczba opracowanych i wszczętych kampanii promocyjnych na rynkach docelowych – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 szt. (realizacja w 100,0%).

(akta kontroli str. 41-43, 431-432, 741-826)

W 2020 roku osiągnięto także wszystkie trzy wskaźniki informacyjne, tj.:

- wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI 8) – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 EPC (realizacja w 100,0%),
- przychody ze sprzedaży produktów na eksport – osiągnięta wartość wskaźnika: 13.775,9 tys. zł (realizacja w 676,9%, dotyczyło to też innych rynków zagranicznych niż wskazane w Projekcie jako docelowe),
- liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 szt. (realizacja w 100,0%).

(akta kontroli str. 43, 718-729)

Wdrożono model biznesowy internacjonalizacji firmy KABO, ale Spółce nie udało się wejść na wszystkie rynki wskazane w Projekcie jako docelowe, co szerzej opisano w pkt. 2.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 837, 840-841, 844-847)

Spółka wywiązała się z obowiązku wniesienia wkładu własnego w wysokości wskazanej w Umowie, tj. 94.800,0 zł. (akta kontroli str. 15, 231, 253, 295, 335, 373, 394, 414, 435)

Spółka, zgodnie z postanowieniami § 22 Umowy, zobowiązana została do identyfikowania ryzyk w realizacji Projektu, w tym także ryzyk w obszarze nadużyć finansowych, opracowania skutecznych mechanizmów ograniczających te ryzyka do akceptowalnego poziomu oraz monitorowania tego procesu. Ponadto KABO obowiązana była do sporządzenia i przekazania PARP rejestru ryzyk zgodnego ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 12 do Umowy. Zgodnie z opracowanym i przekazanym rejestrem, Spółka wskazała następujące ryzyka w realizacji Projektu: [1] brak, niepełna realizacja lub opóźnienie w realizacji umowy przez dostawcę usług (towarów lub robót budowlanych); [2] niewystarczające zasoby kadrowe do realizacji zadań w Projekcie; [3] zawyżanie cen przez oferentów w postępowaniu o zamówienie; [4] fałszywe deklaracje oferentów w postępowaniu o zamówienie; [5] niewystarczające środki do zapewnienia finansowania zadań w Projekcie; [6] błędy i nieprawidłowości przy wypełnianiu wniosków o płatność; [7] nieterminowe przekazanie dotacji; [8] niewłaściwe zaplanowanie wysokości wydatków na realizację zadań. W przypadku dwóch ryzyk²⁹, dla których poziom istotności był wyższy niż dziewięć, Spółka wskazała planowane działania, których podjęcie miało ograniczyć istotność ryzyka do poziomu akceptowalnego, tj. o wartości niższej niż dziewięć.

(akta kontroli str. 702-703)

1.6 Spółka wywiązała się z obowiązku terminowego przedkładania PARP wniosków o płatność, które przekazane zostały za pośrednictwem systemu SL2014³⁰. Łącznie złożono 10 wniosków o płatność (wszystkie zostały pozytywnie zweryfikowane przez PARP).

Wszystkie wnioski o płatność zostały złożone na formularzach zgodnych z obowiązującymi wzorami i zawierały w szczególności dane o Spółce, zestawienie zrealizowanych zadań, dane o wskaźnikach dotyczące realizacji operacji (ich opis i uzyskaną wartość), wyszczególnienie kwot przeznaczonych na poszczególne koszty, plan działań na okres poprzedzający złożenie kolejnego wniosku o płatność oraz załączniki – dokumentację potwierdzającą poniesione wydatki, realizację zadań i osiągnięte wskaźniki.

(akta kontroli str. 217-447)

²⁸ Negocjacje przeprowadzono z potencjalnymi kontrahentami z pięciu rynków wskazanych w Projekcie jako docelowe, tj. Szwecji, Irlandii, Węgier, Czech oraz Słowacji.

²⁹ Brak, niepełna realizacja lub opóźnienie w realizacji umowy przez dostawcę usług / towarów / robót budowlanych oraz Niewystarczające zasoby kadrowe do realizacji zadań w Projekcie.

³⁰ Aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego, która służy m.in. do wspierania procesów związanych z obsługą Projektu od dnia zawarcia Umowy. Zwana dalej „SL2014”.

Potwierdzeniem poniesionych wydatków były załączone do wniosków o płatność m.in. kopie: [1] dowodów księgowych (faktury i rozliczenia delegacji zagranicznych wraz z wyciągami z rachunków bankowych potwierdzającymi dokonanie zapłaty); [2] dokumentów potwierdzających wykonanie prac (protokoły odbioru / wykonania usług, model biznesowy związany z internacjonalizacją działalności Spółki, raporty z usług doradczych, plan kampanii promocyjnej, projekt graficzny strony internetowej, katalog produktów); [3] dokumentów potwierdzających udział w międzynarodowych targach (raporty z targów SIRHA i Food & Hospitality); [4] dokumentów potwierdzających wybór wykonawców zgodnie z wymogami określonymi w Umowie (zapytania ofertowe, protokoły z postępowań o udzielenie zamówienia, umowy z wykonawcami, załączniki do umów).

(akta kontroli str. 217-610, 601-694, 730-733)

Spółka zgodnie z postanowieniami § 9 ust. 3 Umowy, prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową umożliwiającą identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji księgowych związanych z Projektem.

(akta kontroli str. 704-709)

Wszystkie płatności w Projekcie odbywały się za pośrednictwem wyodrębnionych, wskazanych w Umowie rachunków bankowych Spółki, tj. zaliczkowego oraz refundacyjnego. Na konto zaliczkowe Spółka otrzymała z PARP środki w wysokości 151.680,0 zł, natomiast na konto refundacyjne Spółki wpłynęły środki w wysokości 227.520,0 zł.

(akta kontroli str. 710-707)

Spółka wywiązała się z obowiązku złożenia oświadczenia dotyczącego utrzymania trwałości i osiągniętych rezultatów Projektu za 2020 rok. W przekazanym do PARP oświadczeniu wykazano, że:

- utrzymano osiągnięty poziom wszystkich pięciu wskaźników produktu oraz wszystkich sześciu wskaźników rezultatu,
- osiągnięto wszystkie trzy wskaźniki informacyjne.

(akta kontroli str. 718-729)

Spółka wypełniła obowiązek określony w § 18 Umowy, dotyczący przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu. Dokumenty związane z zarządzaniem finansowym, technicznym, procedurą zawierania umowy z wykonawcą były przechowywane w siedzibie Spółki. W myśl postanowień § 18 ust. 5 Umowy, dokumenty przechowywane były w formie oryginałów oraz na nośnikach danych jako elektroniczne wersje dokumentów oryginalnych i dokumenty istniejące wyłącznie w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 26)

1.7 Spółka, w myśl postanowień § 20 Umowy, oznaczała znakiem Unii Europejskiej i znakiem Funduszy Europejskich działania informacyjne i promocyjne dotyczące Projektu (stoisko na targach), dokumenty związane z realizacją Projektu (zapytania ofertowe z załącznikami, model biznesowy związany z internacjonalizacją działalności KABO, raporty z usług doradczych, raporty z targów SIRHA i Food & Hospitality, katalogi produktów). Oznaczenia były zgodne z załącznikiem nr 8 do Umowy. W czasie targów³¹ na stoisku znajdowała się tablica informacyjna zawierająca znak Unii Europejskiej i znak Funduszy Europejskich oraz cel Projektu, planowane efekty oraz wysokość kwoty dofinansowania.

(akta kontroli str. 448-526, 576-610, 619-647, 730-733)

Z kolei na stronie internetowej³² Spółki w widocznym miejscu umieszczono flagę UE, jednak nie ulokowano obok niej napisu „Unia Europejska”, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Ponadto na stronie internetowej KABO³³ wskazano cel Projektu, planowane efekty jego realizacji, kwotę dofinansowania. Nie zamieszczono natomiast wymaganej informacji dotyczącej wartości Projektu, co także szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 838-839)

Zgodnie z § 20 ust. 3 pkt 5 Umowy, Spółka dokumentowała działania informacyjne i promocyjne prowadzone w ramach Projektu poprzez elektroniczne i papierowe wersje

³¹ Food & Hospitality.

³² <https://kabo.com.pl/projekty-ue>.

³³ <https://kabo.com.pl/projekt-nr-2>.

dokumentów związanych z realizacją Projektu oznaczone znakiem Unii Europejskiej i znakiem Funduszy Europejskich oraz raport i notatkę z targów SIRHA i Food & Hospitality zawierając zdjęcia tablicy informacyjnej i opis prowadzonych działań promocyjnych³⁴.

(akta kontroli str. 448-507, 576-610, 730-740)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie wywiązała się z obowiązku terminowego przekazania PARP dwóch list sprawdzających poprawność zastosowania właściwej procedury wyboru wykonawcy. Listy sprawdzające zostały złożone do PARP 12 lutego 2018 r. i 21 maja 2018 r. jako załączniki do wniosków o płatność kolejno za okres 20 stycznia – 23 stycznia 2018 r. oraz 24 stycznia 2018 r. – 27 kwietnia 2018 r., czyli odpowiednio 129 i 227 dni po terminie. Zgodnie z § 16 ust. 2 pkt 2 lit. b Umowy w przypadku postępowania, które zostały wszczęte przed dniem zawarcia umowy o dofinansowanie, Beneficjent zobowiązuje się do przekazania do Instytucji Pośredniczącej listy sprawdzającej do siedmiu dni roboczych od dnia zawarcia Umowy. Postępowania o udzielenie zamówień zostały wszczęte 2 maja 2017 r. i 13 września 2017 r. Umowa została zawarta 27 września 2017 r. Jak wyjaśnił Prezes: *sytuacja wynika z błędnego odczytania regulaminu obsługi Projektu. Listy sprawdzające zostały uzupełnione przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność.*

(akta kontroli str. 238, 261, 611-618, 687-694, 844-845)

2. Spółka na stronie internetowej³⁵ nie umieściła napisu „Unia Europejska” obok flagi UE, pomimo, że taki wymóg wynikał z pkt 4.2 załącznika nr 8 do Umowy. Ponadto KABO nie wywiązała się z obowiązku zamieszczenia na stronie internetowej³⁶ informacji dotyczącej wartości Projektu. Zgodnie z pkt 4.3 ww. załącznika informacja na stronie internetowej musi zawierać krótki opis projektu, w tym wartość projektu. Jak wyjaśnił Prezes: *Powodem tych uchybień, które natychmiast uzupełnimy, był błąd ludzki.*

Przeprowadzone oględziny potwierdziły wprowadzenie zmian na stronach internetowych w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli str. 838-843)

OCENA CZĄSTKOWA

Projekt był realizowany zgodnie z zawartą Umową. Wszystkie zaplanowane zadania zostały zrealizowane. Osiągnięto wszystkie pięć wskaźników produktu oraz wszystkie sześć wskaźników rezultatu. Koszty poniesione przez Spółkę na realizację Projektu wykazane we wnioskach o płatność spełniały warunki kwalifikowalności określone w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności. Właściwie dokonano wyboru wykonawców, terminowo i należyście realizowano obowiązki sprawozdawcze oraz dokumentowano rozliczenia. Stwierdzono jednak nieprawidłowości dotyczące:

- niewywiązania się przez Spółkę z obowiązku terminowego przekazania do PARP wypełnionych list sprawdzających poprawność zastosowania właściwej procedury wyboru wykonawcy,
- nie w pełni właściwego informowania opinii publicznej o uzyskanym dofinansowaniu.

2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji Projektu

2.1 Realizacja Projektu zakończyła się 18 marca 2020 r., tj. z dniem dokonania płatności końcowej na rachunek bankowy Spółki. Zgodnie z § 12 ust. 1 Umowy Spółka zobowiązana była do utrzymania trwałości Projektu przez okres trzech lat od dnia zakończenia jego realizacji, czyli do 18 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 15, 717)

KABO wdrożyła model biznesowy internacjonalizacji firmy, ale nie udało się jej wejść na wszystkie rynki zagraniczne wskazane w Projekcie jako docelowe. Wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu zaplanowane w Projekcie zostały zrealizowane w 2019 roku w 100,0%. Kwestie te szerzej opisano powyżej w pkt. 1.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 41-43, 430-432)

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

³⁴ Działania promocyjne w postaci rozdawanych katalogów firmowych i ulotek reklamowych.

³⁵ <https://kabo.com.pl/projekty-ue>.

³⁶ <https://kabo.com.pl/projekt-nr-2>.

2.2 Spółka wywiązała się z obowiązków określonych w § 13 Umowy, dotyczących monitorowania realizacji Projektu, w tym:

- w terminach określonych w Załączniku Nr 3 do Umowy złożyła 10 wniosków o płatność³⁷,
- w składanych wnioskach o płatność monitorowała przebieg realizacji Projektu oraz dokonywała pomiaru wartości wskaźników rezultatu i wskaźników produktu³⁸,
- złożyła oświadczenie dotyczące utrzymania trwałości i osiągniętych rezultatów Projektu za 2020 rok,
- sporządziła i przekazała do PARP rejestr ryzyk zgodny ze wzorem stanowiącym załącznik nr 12 do Umowy, co szerzej opisano powyżej w pkt. 1.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 217-447, 702-703, 718-729)

2.3 W okresie trwałości Projektu, do zakończenia niniejszej kontroli NIK, KABO nie naruszyła żadnej z przesłanek naruszenia zasady trwałości, określonych w rozdz. 5.3 pkt 6 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności. Działalność produkcyjna Spółki była kontynuowana i została utrzymana na terenie województwa podlaskiego. Charakter własności elementu infrastruktury współfinansowanej w ramach Projektu pozostał niezmieniony – nie została prawnie przeniesiona na inny podmiot ani nie nastąpiły przekształcenia w strukturze własnościowej Spółki. Charakter Projektu, jego cele lub warunki realizacji nie uległy zmianie. (akta kontroli str. 2-7, 718-729)

Wszystkie wskaźniki zrealizowane w Projekcie zostały utrzymane. Utrzymano osiągnięty w 2019 roku poziom wszystkich pięciu wskaźników produktu i wszystkich sześciu wskaźników rezultatu oraz osiągnięto wszystkie trzy wskaźniki informacyjne.

(akta kontroli str. 718-729)

2.4 Spółka była kontrolowana w zakresie realizacji Projektu przez PARP w dniach 28–29 sierpnia 2019 r. W toku kontroli nie stwierdzono zastrzeżeń (nieprawidłowości), co szerzej opisano w pkt. 1.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. (akta kontroli str. 205-214)

2.5 Do zakończenia niniejszej kontroli NIK Spółce udało się osiągnąć przychody z jednego rynku wskazanego w Projekcie jako docelowy. Przychody KABO ze sprzedaży w Irlandii wyniosły: 14,6 tys. zł w 2018 roku i 21,9 tys. zł w 2019 roku. W latach 2020–2021 (do 31 sierpnia) KABO nie osiągała przychodów na tym rynku. Prezes Spółki wyjaśnił, że: *Pozyskiwanie rynków zbytu to jest długi proces, który trwa dwa lata, a czasem dłużej. Pierwsze nasze działania skupiły się na Irlandii. Niestety, nasze opakowania i forma graficzna produktów nie zostały zaakceptowane na tym, ale także na pozostałych rynkach. Dopiero w styczniu 2021 roku zakupiliśmy nową maszynę do pakowania typu flow-pack za ponad 400,0 tys. zł, która rozwiązała problem opakowań. Na przeszkodzie kontynuacji kontaktów handlowych stanęła także pandemia COVID-19, która uniemożliwiła nam bezpośrednie kontakty z odbiorcami, aby przyspieszyć ten proces. W chwili obecnej rozpoczęliśmy ponownie rozmowy z odbiorcą z Irlandii, podpisaliśmy także umowę z agentem pośredniczącym z odbiorcą ze Szwecji.*

Na pozostałych czterech rynkach zagranicznych wskazanych w Projekcie jako docelowe Spółka nie osiągnęła przychodów. Jak wyjaśnił Prezes: *Jeżeli chodzi o rynki Czech i Słowacji, to powody były niezależne od nas. W państwach tych prowadzona była w tym okresie medialna „nagonka” na polskie produkty spożywcze. Także w tej chwili klimat do prowadzenia rozmów handlowych jest nieprzychylny. Rynek węgierski został przez nas oceniony na zbyt skorumpowany. Informacje te wynikały z prowadzonych przez nas rozmów handlowych. Nie wyraziliśmy zgody na tego typu handel. Jeśli chodzi o rynek Szwecji, to w naszej ocenie jest bardzo hermetyczny. Standardowe działania, jak np. mailowe oferty, nie pozwalają nawiązać relacji handlowych. Dzisiaj poprzez poznanie ludzi tam mieszkających próbujemy rozpocząć handel już w przyszłym roku.*

Oceniając, z punktu widzenia beneficjenta, przebieg oraz osiągnięte efekty Projektu w odniesieniu do zamierzonego przez Spółkę wejścia na rynki wskazane w Projekcie jako

³⁷ 19 stycznia 2018 r., 30 stycznia 2018 r., 30 kwietnia 2018 r., 31 lipca 2018 r., 31 października 2018 r., 23 listopada 2018 r., 8 stycznia 2019 r., 1 marca 2019 r., 7 maja 2019 r., 28 czerwca 2019 r.

³⁸ Części wniosków o płatność: Postęp rzeczowy i Postęp finansowy.

docelowe, Prezes wyjaśnił, że: *Rzeczywiście nie możemy na dzisiaj pochwalić się wynikiem sprzedażowym na rynki objęte Projektem, ale została nam wskazana procedura zawierania kontaktów handlowych. Poznaliśmy rolę, jaką spełniają targi w procesie handlowym, jak szukać kontaktów handlowych, jak organizować spotkania z kontrahentami, wykorzystując m.in. placówki Polskiej Agencji Inwestycji Handlowych, rozmieszczone we wszystkich krajach Europy. (...) Jest dużo wartości dodanych: nowa strona internetowa, rozpoczęliśmy działania social media, mamy nowe logo i dużo projektów graficznych do wykorzystania. Jednak najważniejszą jest zmiana mentalna, jaka dokonana się w naszej firmie. Jesteśmy teraz bardziej otwarci na rynki Europy.* Ponadto Prezes ocenił, że: *Wejście w Projekt był dla nas dobrym rozwiązaniem. Bez udziału w Projekcie nie byłibyśmy w stanie zająć się tak szeroką problematyką, jaką oferował nam ten Projekt. Koszty podjęcia działań handlowych na tych rynkach przerastałyby nasze możliwości finansowe.*

(akta kontroli str. 837, 840-841, 844-847)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w zakresie zachowania trwałości osiągniętych efektów realizacji Projektu. Prawidłowo prowadzono sprawozdawczość dotyczącą trwałości efektów Projektu. Wszystkie pięć wskaźników produktu oraz wszystkie sześć wskaźników rezultatu osiągniętych w Projekcie zostało utrzymane w 2020 roku. Do zakończenia niniejszej kontroli NIK nie wystąpiły przypadki naruszenia zasady trwałości Projektu. Do zakończenia kontroli NIK Spółce nie udało się jednak prowadzić regularnej sprzedaży swoich produktów na czterech z pięciu rynków wskazanych w Projekcie jako docelowe, a kwota przychodów na piątym rynku stanowiła nieznaczną część przychodów Spółki z zagranicy.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski
pokontrolne

W związku z incydentalnym charakterem stwierdzonej nieprawidłowości dotyczącej nieterminowego przekazania do PARP wypełnionych list sprawdzających oraz uzupełnieniem w trakcie kontroli NIK informacji na stronie internetowej Spółki, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

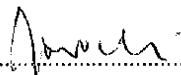
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, dnia 10 grudnia 2021 r.

Kontroler:

Tomasz Jarocki
Inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

.....
podpis